

Rob Zuidam

FREEZE

opera in dertien scènes

Wereldpremière: 5 mei 1994

Biennale München

VSB Fonds: het andere gezicht van de VSB Bank

De VSB Bank bestaat nog niet zo lang - althans in naam.
Want als het gaat om bancaire ervaring kan zij bogen op een ruime ervaring,
die zelfs teruggaat tot de vorige eeuw.
Vandaag de dag is de VSB Bank een moderne allround instelling,
waar zowel de particulier als het bedrijfsleven terecht kunnen.

Maar de VSB Bank is ook een bank die middenin de samenleving staat en
haar verantwoordelijkheid niet uit de weg gaat. Dat bewijst het VSB Fonds,
een van de grootste particuliere fondsen in Nederland.
Jaarlijks verleent het VSB Fonds financiële steun aan honderden initiatieven in de
Nederlandse samenleving. Cultuurbehoud is daaronder ruim vertegenwoordigd.

VSB FONDS
steunt **Holland Festival**

Inhoud

Rob Zuidam
*Het leven van Patricia H - een mythe uit
het moderne mediatijdperk* 7

*Enkele data uit het leven van Patricia
Hearst* 16

De handeling 18

Libretto 21

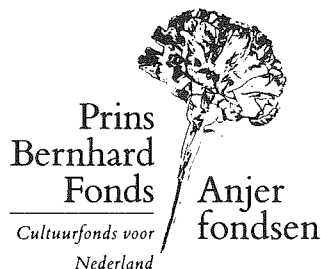
Biografieën 45

*De foto's in dit programmaboekje zijn
gemaakt bij de première van FREEZE tijdens
de Münchner Biennale op 5 mei 1994.*

Met dank aan Donemus

Geven om cultuur die je lief is.

Cultuur heb je in heel veel soorten en maten. Vandaar dat er voor iedereen wel iets in ons werk is waar hij of zij zich door aangesproken voelt. Want het Prins Bernhard Fonds en de Anjerfondsen zetten zich in voor het behoud van de cultuur in Nederland in de ruimste zin: muziek, letterkunde, toneel, dans, beeldende kunst, film, fotografie. Ook wetenschap, monumenten- en natuurbehoud horen daar bij. Een belangrijk deel van de projecten wordt gefinancierd met giften van particulieren. Wilt u ook donateur worden of wilt u meer informatie? U kunt ons bereiken op telefoonnummer 020-6230951. Uw bijdrage zien we graag tegemoet op giro 5050 of bank 707070155.

FREEZE

opéra in dertien scènes

muziek en libretto: Rob Zuidam

muzikale leiding: Stefan Asbury

regie: Lidwien Roothaan

decorontwerp: Floor Oskam

kostuumontwerp: Rien Bekkers

Licht: Reinier Tweebeeke

Patty H: Susan Narucki

Mother H/Lady of Justice: Elena Vink

Mizmoon: Gerrie de Vries

Mr. H: Zeger Vandersteene

Cinque: Martin Hargrove

Ambrose Bierce: Jaco Huijpen

5

3, 4, 5 juni 1994, 20.30 uur
Westergasfabriek, Transformator-
werkplaats/TA Theater, Amsterdam
Er is geen pauze. Einde van de voorstel-
ling om circa 22.00 uur

randprogramma

Ontmoeting met drie regisseurs (Lidwien Roothaan - *FREEZE*, Gijs de Lange - *Wolvendorp*, Mark Timmer - *The Death of Oedipus*) op vrijdag 24 juni in de Westergasfabriek.
Aanvang circa 23.00 uur.

In het kader van het Holland Festival wijdt De IJsbreker op 8 juni een concert aan het werk van Rob Zuidam. Aanvang: 20.30 uur.

Coproduktie Münchner Biennale/
Staatstheater Braunschweig, Holland
Festival

Deze produktie komt tot stand in samen-
werking met Radio 4 en met steun van
het Prins Bernhard Fonds.

Het is verboden te fotograferen tijdens
de voorstelling.

Asko Ensemble

Mirjam Teepe, fluit
Eleonore Pameijer, fluit
Marieke Schut, hobo
Hans Cartigny, hobo
Frank van den Brink, klarinet
Harry Sparnaay, basklarinet
Wim Timmermans, hoorn
Hans van Loenen, trompet
Toon van Ulsen, trombone/tenortuba
Peppie Wiersma, slagwerk
Herman Halewijn, slagwerk
Niek de Vente, piano/synthesizer
Ernestine Stoop, harp
Olaf Tarenskeen, elektrische gitaar
Jan Erik van Regteren Altena, viool
Erik Kromhout, viool
Bernadette Verhagen, altviool
Eduard van Regteren Altena, cello
Pieter Smitshuysen, contrabas

Techniek Westergasfabriek

producer: Sigi Giesler
technische adviezen: Dick Heinz
regieassistent/
voorstellingsleider: Luc van de Lagemaat

repetitoren:

Brian Masuda
Jan Slothouwer

techniek: Janna van Beek

Henk Bergsma
André Gieseke
Mario Kranzmann
Robin Meyerink
Sunke Pnell
Siegfried Schlageter
Bjanca de Zwart

kleedster:

Martina Aniol

grime: Siegfried Pfehr
Suzet van Rooyen

Decoratелier Braunschweig:

Edgar Ehlers
Werner Galla
Bärbel Just
Manfred Walkerling

kostuumatелier:

Monika Zeller-Schöming

geluidsweergave: Piet Nieuwint

projectietechniek/

ontwerp synchrotechniek:

Frans Van Heiningen

projectoren: Perspekt Studio's Haarlem

filmopnamen: Bernd Wouthuysen

techniek 'kaarsen': Sjaak Verschuren

Het verhaal van Patty H - een mythe uit het moderne mediatijdperk

Door Rob Zuidam

Het verhaal van Patricia Hearst is een moderne mythe die tot ons is gekomen door middel van de televisie. Het idee er een muziektheaterstuk op te baseren kwam nogal toevallig en zijdelings bij me op. Ik maakte kennis met het werk van de Amerikaanse schrijver/journalist Ambrose Bierce (1842-±1913), een man die hevig werd geboeid door geweld. Vanaf de Amerikaanse Burgeroorlog trokken zijn artikelen een treurig spoor van het ene slagveld naar het andere, waarbij hij de gruwelen van de oorlog schetste en de minachting van de strijdende partijen toonde. Hij zag zich als de 'criticus en chroniqueur van de Amerikaanse Droom'. Dit leidde tot voortdurende onmin met zijn werkgevers, die met behulp van 'selectieve verslaggeving' hun belangen in de olie-industrie en het grondbezit trachtten te beschermen. Zijn voornaamste werkgever, de eigenaar van de *San Francisco Examiner*, was William Randolph Hearst.

'Hearst?!' riep ik uit, 'zo heette toch ook die dochter van een mediamagenaar die werd ontvoerd door een politieke terroristische organisatie, het Symbionese Bevrijdingsleger, en die zich na verloop van tijd aansloot bij haar ontvoerders, afstand nam van haar familie en werd herkend op een videoband van een bankroof waarop ze met een automatisch wapen in haar hand riep dat ze voortaan de guerrillastrijder Tania zou zijn?' Inderdaad.

Hoe meer ik las over de achtergronden van dat verhaal, hoe meer ik me bewust werd van de theatrale mogelijkheden. Het is een duidelijk afgebakend drama en bevat tal van wezenlijke elementen die twintig jaar later voor ons nog altijd van belang zijn.

Op persoonlijk niveau behandelt het de verbijsterende ervaring om volstrekt onverwacht uit de alledaagse werkelijkheid te worden geplukt en een pion te worden die verstrikt is in een net van belangen. Patricia komt terecht in een nieuwe wereld en terwijl ze die verkent, ondergaat ze een proces van zelfontplooiing. Ze is opgegroeid in een welvarende, beschermende omgeving, maar verandert van een vrij argeloze jonge vrouw in een angstaanjagend onafhankelijk wezen, in staat tot daden die niemand, zijzelf inbegrepen, voor mogelijk had gehouden.

De nieuwe wereld waarin ze terecht komt is die van het idealisme, vertegenwoordigd door de bendeleden. Achteraf kunnen we denk ik concluderen dat een aanzienlijk deel van hun opvattingen, zoals bij voorbeeld hun

onbegrensde geloof in de aanstaande revolutie, op ons een vrij onnozele en aanmatigende indruk maakt. Er komt geen revolutie. Alles blijft zoals het is, en het wordt vermoedelijk alleen maar erger. Toch ben ik in een ander opzicht jaloers op hun optimisme, dat niet werd ingegeven door de feiten. Idealisme is in onze tijd nogal uit de mode geraakt. Dat is grotendeels te wijten aan de sociale en geestelijke ideologieën zoals die ons worden doorgegeven. De moderne geschiedenis heeft ons geleerd dat die ideologieën averechts werken, ondanks hun nobele bedoelingen. Hun lachwekkende bankroet lijkt fnuikend voor ons vermogen nieuwe doelstellingen te formuleren.

De componist Conlon Nancarrow, die ik in 1988 leerde kennen, had gevochten in de Spaanse Burgeroorlog, uit solidariteit met zijn mede-communisten. Het is denk ik hoogst onwaarschijnlijk dat u mij ooit zo iets zou zien doen. Niet alleen verwacht ik weinig van geweld, maar ik mis vooral ook het wezenlijke geloof in een pasklare oplossing voor de wereldproblemen. We lijken door onze moderne communicatiemiddelen iets minder argeloos te zijn geworden, en tegelijkertijd verlamd te zijn door hun lawine van informatie. Onschuld en geloof zijn onmiskenbaar verweven, maar lijken niet zo goed samen te gaan met feitenkennis. Idealisme veronderstelt hoop, geloof. Misschien kan de vorming van een nieuwe mythe enigszins bijdragen tot de herleving daarvan.

8

Een van de opvallendste kanten aan de gedaanteverwisseling van gijzelaar tot voortvluchtige misdadigster is de overweldigende aandacht die het onderwerp destijds kreeg in de media; je zou kunnen zeggen dat het verhaal deels ook door de media is gevormd. Toch heeft die aandacht nooit geleid tot enig dieper inzicht in hetgeen er werkelijk is gebeurd: of ze zich vrijwillig bij haar ontvoerders heeft aangesloten, of is gehersenspoeld. Die vraag raakt enerzijds aan onze verantwoordelijkheid voor ons handelen.

Maar anderzijds blijkt uit de kloof tussen de aandacht voor wat er gebeurde en de feitenkennis die deze opleverde, dat wat wij waarnemen als nieuws, als werkelijkheid op wereldschaal, maar heel oppervlakkig is, niet meer dan een vluchtig mediaspektakel.

Die strijdvrage over de gezindheid, vrijwillig of niet, kan eigenlijk ook worden gesteld over de media zelf: of een daad door 'terroristen' of door 'vrijheidsstrijders' wordt verricht, werpt een geheel verschillend licht op de verdedigbaarheid van die daad; soms hangt het er maar van af naar welke zender je kijkt.

Toevallig is Patricia's vader iemand die vorm geeft aan onze 'hogere' tv-werkelijkheid. In bepaald opzicht ziet hij zijn zelfgeschapen machinerie zich gaandeweg tegen hem keren, en zijn persoonlijke werkelijkheid wordt een nachtmerrie.

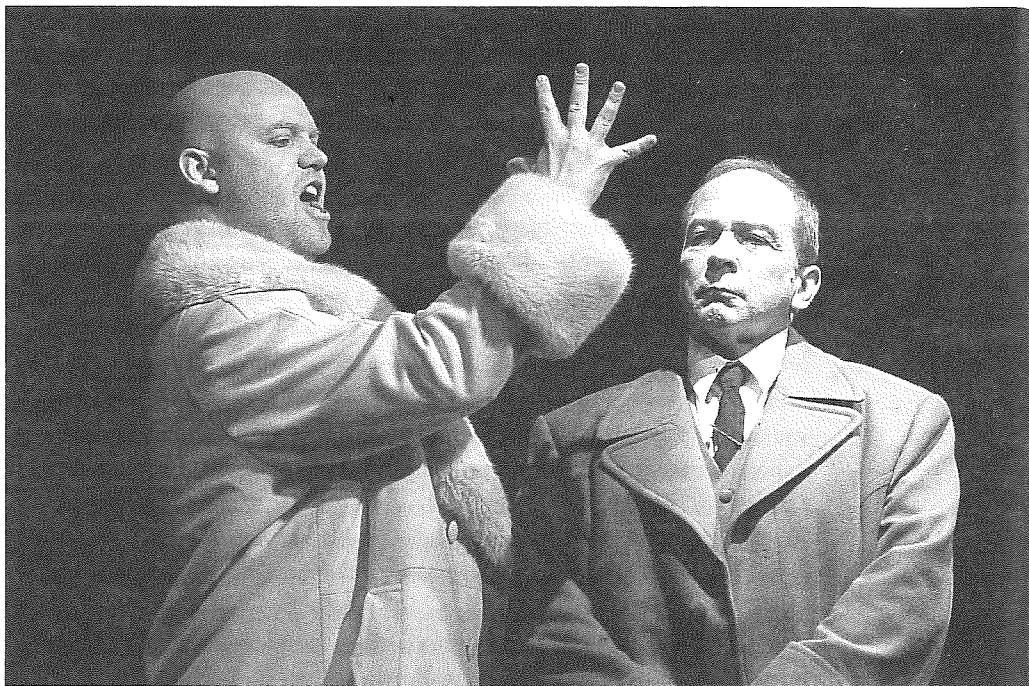
Achter die discrepantie schuilt in wezen een conflict tussen desnelheid en bruuskheid van onze moderne communicatiemiddelen en de betrekkelijke traagheid van de menselijke emotie. Doordat ik de zang als metafoor daarvan beschouw, heb ik in het muziektheater een zeer geschikt uitingmiddel gevonden.

Toen ik aan het verhaal begon, besepte ik al gauw dat ik het wilde losmaken van zijn oorspronkelijke context. Als wij beschikten over tijdmachines zou ik overwegen Nero een handje te gaan helpen bij het platbranden van Rome, maar Californië in de jaren zeventig zou niet hoog op mijn prioriteitenlijst staan. Ook vond ik dat een benadering als docudrama een beletsel zou zijn voor een bredere, universeler betekenis. Ik besloot het raamwerk van het oorspronkelijke verhaal als uitgangspunt te nemen en het dan verder uit te werken tot er een eigen wereld te voorschijn kwam. Die wereld bevindt zich in Lalaland, of om precies te zijn: in de hoofdstad Atro-City; een modern industrieland waar het aangenaam toeven is, mits je het je kunt veroorloven. Er wordt gesproken in de tegenwoordige tijd.

Zoals ik al zei beschouw ik het verhaal als een moderne mythe; een nieuw type 'dramatis personae', maar met dezelfde semantiek, innerlijke logica en aloude persoonlijkheidsstructuur. De 'mythologisering' van het verhaal bood ruimte voor een zekere abstractie en verschaftte het tegelijkertijd meer diepte en perspectief. De mythologie brengt helderheid door gebruikmaking van orakels, het equivalent van de televisie in de oudheid. Ook veronderstelt ze het bestaan van machten die buiten het menselijk waarnemingsvermogen liggen, van goden zo u wilt, wezens die niet worden gehinderd door beperkingen als subjectiviteit en sterfelijkheid. En zo kom ik weer uit bij Ambrose Bierce.

9

Aangezien dit voor hem het ideale onderwerp zou zijn geweest, vond ik dat hem het postume genoeg toekwam deel uit te maken van de intrige. Hij is een 'middelaar', mens noch god, de pendelende schakel tussen het hier en het hiernamaals. Hij is zowel getuige van als drijvende kracht achter het drama dat zich ontvouwt, degene die het lot een handje helpt. Zijn aanwezigheid verheldert gedeeltelijk het waarom van de gebeurtenissen. Zo legt hij Patty H bij voorbeeld uit waarom ze is ontvoerd: de leugens en verdraaiingen die zijn verspreid door haar voorouders hebben een vloek over haar familie gebracht. Die moet zij opheffen, zegt hij, zonder haar te vertellen wat ze moet doen. Tegenover de heer H, grootmogol van Lalaland en vader van het slachtoffer, doet hij zich voor als zogenaamde uitvinder, geheten Andy Earnesto. Zijn nieuwste vinding is Orac-B, een

Ambrose Bierce (Jaco Huijpen) en Mr. H (Zeger Vandersteene). foto: Regine Körner

10

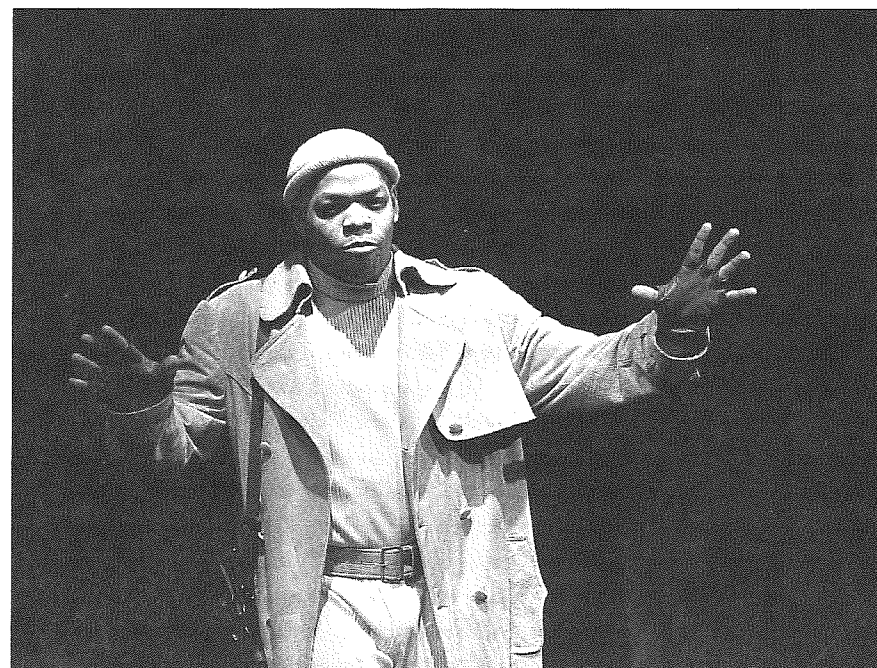
middel dat gebeurtenissen in de toekomst voorziet. Als mediaman is H daar natuurlijk zeer nieuwsgierig naar. Bij wijze van demonstratie van de vinding krijgt de heer H te zien hoe zijn dochter in een niet zo verre toekomst een bank berooft. In de gedaante van een cipier is Ambrose Bierce tevens degene die de ontvoerders van Patty H het briljante idee van haar ontvoering heeft ingefluisterd, om zo de aandacht van de massamedia te verwerven. Kortom, hij is de manipulator achter de schermen, die een web van inwendige betrekkingen spint.

Ondanks grondig onderzoek heb ik nooit echt kunnen ontdekken wat het Symbionese Bevrijdingsleger, of het 'symbionisme' zelf, nu eigenlijk inhield. Buiten de biologische bijklank van 'symbiose' lijkt er geen bijzondere politieke lading in te schuilen. Ik besloot mijn bende A.M.O.K. te dopen: het Atro-City Massmedia Obstruction Kommando.

Het doel van het A.M.O.K. is tegelijk eenvoudig en ambitieus: de bestrijding van onrecht en verdorvenheid. Het streeft naar de omverwerping van het rijk van de grootmogol, dat stoelt op desinformatie en massahypnose. De ontvoering van zijn dochter is een zet waardoor zijn rijk ineen zal storten.

In werkelijkheid was de leider van de bende de zelfbenoemde Opperveldmaarschalk Cinque Mtume (= Vijfde Profeet). Hoewel wat lang vond ik dat een naam die onmogelijk te verbeteren viel. Hij was een ontsnapte zwarte gevangene, geboren als Donald de Freeze, met een gevaarlijke voorliefde voor explosieven. Hij is volstrekt egocentrisch en heeft een uitmuntend overlevingsinstinct. Hij is geboren in een getto en daarmee als enige afkomstig uit de maatschappelijke onderbuik. De andere vertegenwoordiger van de bendeleden die in *FREEZE* voorkomt is Mizmoon. Zij belichaamt de toegewijde volgelingen van de charismatische Cinque, merendeels goed opgeleid en uit een welvarend blank milieu. In Cinque zien ze iets wat in henzelf ontbreekt, of zoals Ambrose Bierce het formuleert: ze zijn alleen maar boos op hun ouders, want die hebben hun niets gelaten om voor te vechten dan zichzelf.

Cinque en Mizmoon ontwikkelen beiden een hechte band met Patty H. Uiteraard is zij de spil van het drama. Haar transformatie tot de guerrillastrijder Tania is de motor van het verhaal. De pijlers van dat proces zijn de ontvoering en de bankroof. Veel minder spectaculair maar des te veelbetekenender is het moment dat Cinque haar vertelt dat ze als ze wil vrij is om te gaan, omdat hij te zeer aan haar gehecht is geraakt en haar indien nodig onmogelijk kwaad zou kunnen doen. Zij besluit daarop te blijven.

Cinque (Martin Hargrove). foto: Regine Körner

11

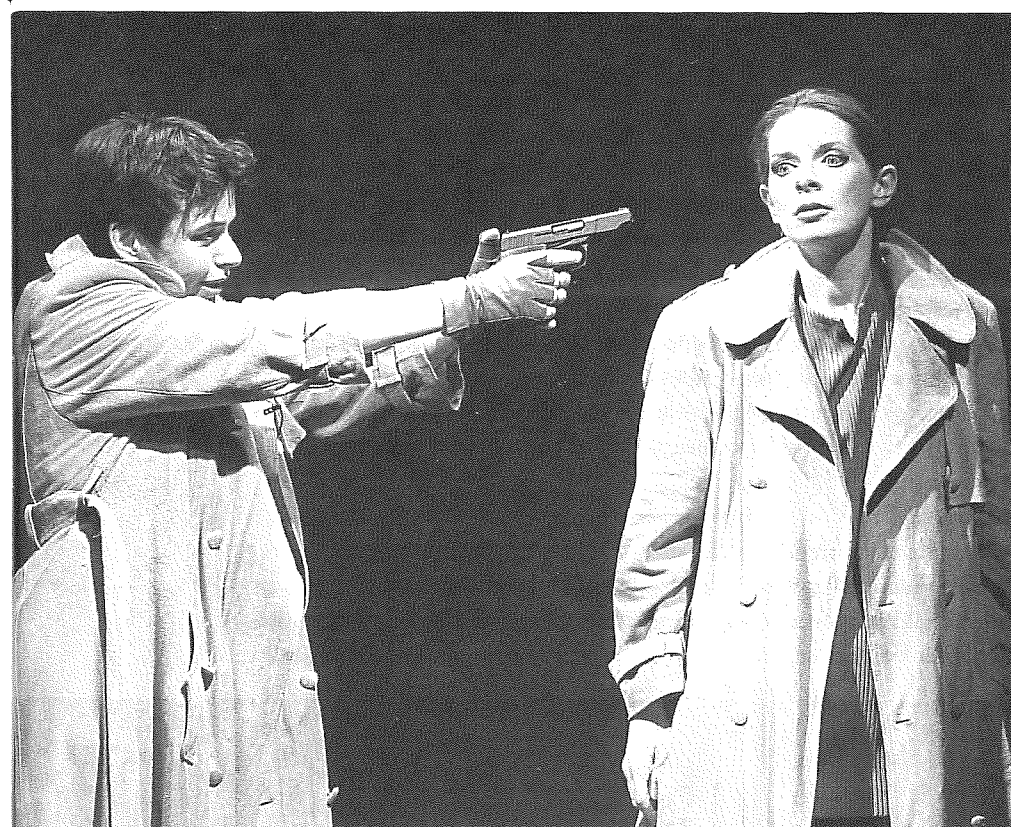
Ze noemen haar Tania naar Tania Burke, maîtresse en strijdmakker van Che Guevara, die met zijn hele miniatuurleger werd gedood (in een hinderlaag) in het oerwoud van Bolivia. Overigens bleek naderhand dat Tania Burke een dubbelagente van de voormalige DDR was.

Aan het slot neemt het verhaal een nogal allegorische wending, als Justitia op het toneel verschijnt. Ze is niet meer het vredige symbool met zwaard en weegschaal in haar hand, maar ze is dik geworden en tamelijk beschonken. Ze heeft genoeg van al de zaken die zich opstapelen op haar bureau, en besluit een truc uit te halen in plaats van een vonnis te vellen. Ze verbant Patty naar ons collectieve onderbewustzijn, met de eeuwige dwangarbeid haar memoires te schrijven. Zoals in veel mythen vaart de heldin ten slotte ten hemel, als beloning voor het ondergane leed. Al barsten in dit geval niet de wolken open en verschijnen er geen engelen, maar heb ik een eigentijdser vervoermiddel gekozen.

De vraag of ze vrijwillig met haar ontvoerders heeft meegewerkt, dan wel is gehersenspoeld, doet - hoe boeiend ook - voor mij niet ter zake. Ik heb veeleer geprobeerd voelbaar te maken dat zulke oordelen onmogelijk te vellen zijn, en heb het aan u, de toeschouwer, willen overlaten om een mening te vormen. De scènes met de bendeleden heb ik met opzet zo

- 12 geschreven dat ze zich voor beide interpretaties lenen. Als Mizmoon bij voorbeeld in scène V Patty een wapen leert gebruiken, zou het kunnen dat ze haar manipuleert en indoctrineert, maar ook dat ze haar gewoon eerlijk en open iets over zichzelf vertelt. Om nog meer verwarring te stichten heb ik besloten de terroristen niet af te schilderen als fanatieke beesten die de hele dag met gebalde vuist leuzen roepen, maar als mensen die eigenlijk wel leuk gezelschap zijn, die precies weten wat ze doen, en waarom. De verlokking van het idealisme neemt voor Patty een keer als Cinque bij de bankroof een onschuldige omstander neerschiet. Hij doet dat voorval af als iets onbenulligs, een bijverschijnsel van hun strijd. Zij gaat zich afvragen of het doel wel alle middelen heiligt, of Cinque in veel opzichten niet net is als haar vader.

Terwijl ik werkte aan het stuk heb ik het steeds een enorm voordeel gevonden om zowel de tekst als de muziek te schrijven. De ideeën voor de tekst leidden rechtstreeks tot vorm en idioom van de muziek, en andersom. Ook had ik daardoor een stevige greep op de dramatische timing. Eén trefwoord heb ik bij het maken van het stuk steeds duidelijk in gedachten gehad: verscheidenheid. Het taalgebruik varieert van verheven, dichterlijk en filosofisch tot alledaagse straattermen. Doordat een van mijn persona-

Mizmoon (Gerrie de Vries) en Patty H (Susan Narucki). foto: Regine Körner

13

ges een schrijver/journalist was, opende zich natuurlijk nog een keur van andere mogelijkheden. De contrasten zijn scherp, of vloeien glad en onmerkbaar in elkaar over. Soms zijn er opeens regels die rijmen, zodat er een idee van structuur wordt opgeroepen, soms spreken mensen in raadsels, vertellen leugens, slaken bloemrijke uitroepen, enzovoorts. Omtrent de muzikale taal had ik precies dezelfde houding. Ik stelde om te beginnen een ensemble samen van in totaal negentien musici, met een bezetting die me veel manoeuvreerruimte liet inzake toonkleur, textuurtypen, hechtheid, levendigheid en andere muzikale parameters. Het is in staat een rock-achtige 'geluidsmuur' te scheppen en ogenblikkelijk over te gaan op een sierlijk pianissimo. Daarmee ben ik in staat een ruim arsenaal van muzikale stijlen en sferen te verenigen. Ik heb heel veel geleerd van een grondige studie van de traditie van het muziektheater (die me tevens een duidelijk beeld heeft gegeven van dat wat ik niet wilde) en van bronnen als tekenfilmmuziek of het niet-Westeuropese muziektheater, en mede daardoor heb ik een breed spectrum van muzikale bewegingen en vormen kunnen opbouwen.

Meestal fungeert de muziek als theatrale en emotionele seismograaf van het drama, soms is ze de voorbode van komende gebeurtenissen of staat ze nog wat stil bij de voorgaande. Ook wordt de muziek aangewend als middel om de tijd te bevriezen, of die anderszins te manipuleren. Tijdens de bankroofscène, begeleid door kinetische en turbulente muziek, lijken de bandieten geen enkele haast te hebben. Terwijl in het dagelijks leven het gevaar zou bestaan van een stil alarm of een toevallig passerende politiepatrouille, en er in het gesproken theater ook weinig tijd te verliezen zou zijn, lijken ze hier een goed podium te hebben gevonden om hun zaak uiteen te zetten en er iets hoogdravends en spectaculairs van te maken. Die houding jegens de lyrische en muzikale taal concentreert zich uiteraard in de zangpartijen.

De hang naar verscheidenheid wordt in de eerste plaats ingegeven door het verlangen oren en ogen fris te houden. Ook is de opzet dat er verschillende betekenislagen mee worden toegevoegd aan de afzonderlijke onderdelen. Dank zij het contrast met zijn omgeving wint elk onderdeel aan

Mother H (Elena Vink). foto: Regine Körner

perspectief. Zo doet in scène III-D bijvoorbeeld moeder H een dramatisch beroep op de ontvoerders haar dochter veilig en ongedeerd vrij te laten. Haar zang, begeleid door een strijkkwartet, is coloratuurachtig, treurig en openlijk overdreven. Hieraan vooraf gaat een persverklaring van de heer H, die hij besluit met een oproep aan iedereen om te blijven afstemmen op zijn zender XYZ, die exclusief al het nieuws brengt over de beproeving van zijn gezin. Het contrast dat zo ontstaat tussen die twee scènes zou muzikaal gesproken ietwat merkwaardig klinken als het een stuk concertmuziek zou zijn. Maar hier wordt alleen maar het dramatische effect versterkt en beklemtoond, en leidt het tot een wisselwerking tussen de afzonderlijke scènes.

De tekst is doorspekt met citaten. Bierce citeert natuurlijk vrijelijk uit zijn eigen werk. Ook trekken er revolutionairen voorbij als Mao Zedong en Pancho Villa, of de honkballer Yogi Berra, enzovoorts. Die citaten zijn in de algemene verhaallijn verweven en worden als zodanig merendeels onherkenbaar - een integraal en natuurlijk element van de tekst. Sommige zinsneden heb ik domweg opgevangen terwijl ik tv keek. Zoals begin 1993, toen de FBI in Waco, Texas, de Branch Davidian Compound bestormde en ik diezelfde avond in een nieuwsuitzending twee bijkomstige onderwerpen zag: 'Wat kost die inval de gemiddelde belastingbetaler?' en 'Hoe herkent u vroegtijdig of uw kind wel eens lid zou kunnen worden 15 van een sekte?'. Met maar enkele aanpassingen kon ik dat rechtstreeks in mijn verhaal verwerken.

De muziek is naar mijn mening eerder stilistisch verscheiden dan dat ze uitgebreid gebruik maakt van citaten. Ze bouwt in de loop van het stuk gaandeweg haar eigen taal, thema's, ritmen en kleuren op, en ondergaat een voortdurende gedaanteverwisseling. De muziek is de eigenlijke ruggegraat van het drama. Ik heb getracht een zelfstandige wereld te scheppen van klank, gedachten en beelden, eclectisch en levendig als het leven zelf, maar dan intenser en humoristischer.

Rob Zuidam

De auteur schreef deze inleiding in het Engels

De vertaling is van Rien Verhoef.

Enkele data uit het leven van Patrica Hearst

20 februari 1954

Patricia Hearst wordt geboren als derde dochter van de multimiljonair Randolph A. Hearst, eigenaar van het mediaconcern Hearst-Corporation. (Het familiebedrijf omvat anno 1990 12 dagbladen, 14 tijdschriften, 15 vakbladen, 6 televisiezenders, talrijke radiostations, uitgeverijen en onroerend-goedfirma's.)

4 februari 1974

Patricia Hearst wordt ontvoerd door een terroristische groepering die zich Symbionese Liberation Army (SLA) noemt. De SLA verlangt als losgeld het verspreiden van levensmiddelen onder behoeftige inwoners van Californië. Hoewel aan de voorwaarden wordt voldaan komt

16 Patricia niet vrij.

3 april 1974

Patricia meldt zich bij haar ouders, scheldt hen uit en deelt mee dat ze zich bij haar ontvoerders heeft aangesloten. Zij noemt zich voortaan Tania, naar een Duitse die ooit deel uitmaakte van de guerrillatroepen van Che Guevara.

15 april 1974

Patricia neemt deel aan een bankoverval in San Francisco en wordt daarbij door een automatische camera gefilmd met een geweer in de hand. Zij wordt nu de meest gezochte persoon van de Verenigde Staten.

16 mei 1974

Een nieuwe SLA-overval, nu op een winkel. Als de politie arriveert en arrestatie

dreigt, zorgt Patrica er al schietend voor dat haar collega's vrije doortocht krijgen.

17 mei 1974

In Los Angeles wordt de harde kern van de SLA gevangen genomen door de FBI. Donald ('Veldmaarschalk Cinque') de Freeze, Patricia ('Mizmoon') Soltysik en vier andere terroristen vinden de dood. De zaak-Patty Hearst ontketent een ongekende mediahysterie.

18 september 1975

Patricia Hearst wordt 591 dagen na haar ontvoering gearresteerd in San Francisco. De opsporingsactie heeft drie miljoen dollar gekost, meer dan 25.000 mogelijke informanten zijn verhoord.

1976

Patrica is hoofdrolspeler in een van de kostbaarste processen die ooit in de Verenigde Staten hebben plaatsgevonden. Steradvocaat F. Lee Bailey tracht - voor een extreem hoog salaris - Patricia op te voeren als het slachtoffer van een geraffineerde hersenspoeling.

20 maart 1976

Patricia wordt schuldig bevonden op alle punten van de aanklacht en tot zeven jaar gevangenis veroordeeld. Tegen een borgsom van 1,5 miljoen dollar wordt zij op vrije voeten gesteld, in afwachting van de uitspraak in hoger beroep.

1978

Het beroep wordt verworpen, Patricia moet terug naar de gevangenis.

1 februari 1979

President Carter verleent Patrica genade.

14 februari 1979

Patrica trouwt met haar voormalige lijfwacht, krijgt een kind en voert voortaan een rustig leven als huisvrouw en moeder.

1981

Patricia Hearst publiceert een boek over haar ervaringen tijdens de ontvoering.

1988

De Amerikaanse regisseur Paul Schrader maakt een film over de zaak-Patricia Hearst.

1994

Rob Zuidam voltooit *FREEZE*.

**Decade's
Best (#4)**

NPR1801835-11/11/79-SAN FRANCISCO: Newspaper heiress Patricia Hearst, two months after she was kidnapped screaming from her Berkeley, Calif., apartment, is shown posed with a machinegun in front of the flag of the Symbionese Liberation Army (SLA) in this April 11, 1974, photo. She took the name "Tania" and renounced her family. UPI

April 1974: Patricia Hearst poseert voor een vlag van het Symbionese Liberation Army. foto ANP

De handeling

Ouverture

I - A

Het bureau van de mediamagnaat Mr. H: Ambrose Bierce stelt zich onder de naam Andy Earnesto voor als uitvinder en journalist en biedt Mr H een apparaat aan, Orac-B genaamd. Dit heeft een beeldscherm waarop toekomstige gebeurtenissen te zien zijn. Het bezit van Orac-B betekent volgens Andy een enorme macht.

II - A

Cinque, Mizmoon en Patty H overvallen een bank. Ze verklaren dat ze lid zijn van de A.M.O.K.-groep (Atro-City Massmedia Obstruction Kommando) en dat ze het buitgemaakte geld willen gebruiken voor hun bevrijdingsstrijd.

I - B

Verwonderd en ongelovig vervolgt Mr. H de toekomstige overval op het beeldscherm.

II - B

De terroristen rechtvaardigen hun overval: zij zijn geen gewone criminelen maar koesteren idealistische motieven voor de overval. Patty onthult zichzelf.

I - C

Mr. H denkt onder de bankrovers zijn dochter Patty te herkennen. Dan belt zijn vrouw en vertelt dat Patty is ontvoerd. Ambrose Bierce raadt Mr. H aan gebruik te maken van het sensationele nieuws over de ontvoering.

III - A

De schuilplaats van de ontvoerders: Patty wordt overstuurd wakker uit haar verdoving.

III - B

Cinque, de leider van de organisatie, maakt Patty duidelijk dat zij zich in de macht van A.M.O.K. bevindt.

III - C

Mr. H legt voor de pers een verklaring af over de ontvoering van zijn dochter. Hij maakt van de gelegenheid gebruik erop te wijzen dat zijn tv-stations continu en zeer direct over de ontvoering berichten.

III - D

Moeder H uit haar verdriet over Patty's ontvoering.

IV - A

Ambrose duikt op in Patty's schuilplaats. Zij houdt hem voor een geest. Tegelijkertijd gefascineerd en afgestoten door zijn verschijning hoopt ze meer te ervaren over haar lot. Bierce vertelt over de vloek die op haar familie rust.

IV - B

Cinque stuurt Mr. H een videobrief. Hij verlangt onder meer dat Mr. H al zijn bezittingen verdeelt onder de armen.

IV - C

Mr. H besluit verontwaardigd niet in te gaan op Cinque's eisen.

V - A

De terroriste Mizmoon geeft Patty schietles. Patty is verbaasd: eigenlijk moet het

wapen toch op haar gericht zijn?

Mizmoon legt uit dat de politie bij een bestorming van de schuilplaats toch geen onderscheid zal maken tussen ontvoerde en ontvoerders. Dat kogels geen moraal kennen. Patty hoort haar uit over hoe ze terrorist is geworden. Mizmoon vertelt over haar jeugd en haar rechtvaardigheidszin.

V - B

In een flash back bericht Cinque euforisch over zijn vlucht uit de gevangenis, waarbij een bewaker hem geholpen heeft. Mizmoon vertelt over haar eerste, indrukwekkende, ontmoeting met Cinque en over het besluit om A.M.O.K. op te richten. Beiden bekrachtigen het besluit om de strijd aan te binden tegen de 'multimega-crooks'.

VI

Orac-B werkt niet meer zodat Mr. H niet meer in staat is in de toekomst te kijken. Als Bierce vraagt hoe hij zich het einde van de ontvoering voorstelt, bedenkt Mr. H een filmrijpe slotscène: een spectaculaire reddingsactie waarbij Patty verliefd wordt op de ridder en met hem trouwt. Verder is Mr. H niet ontevreden met de ontvoering: de oplagen van zijn kranten en de kijkcijfers van zijn zenders waren nog nooit zo hoog.

VII

De miljonairsdochter Patty en de in een achterbuurt opgegroeide Cinque vergelijken hun levensloop. Omdat Cinque veel om haar geeft laat hij aan Patricia over of ze wil blijven of niet. Patty begint de activiteiten van de groep te steunen.

VIII - A

Patty verliest steeds meer grond onder de voeten. Ze weet niet meer wat ze moet doen, waar ze thuishoort.

VIII - B

Bierce bezoekt Patty opnieuw. Hij wekt sympathie bij haar en zaait twijfel over Cinque en A.M.O.K. Is die terrorist niet een egomaniak met hoogmoedswaanzin, vraagt hij provocerend.

Interlude

IX

Tijdens een feestelijke ceremonie wordt Patty in de terroristische vereniging opgenomen.

X

Mr. H verliest steeds meer zijn zelfbeheersing en smeekt Bierce hem te helpen. Bierce vertelt over een op handen zijnde geheime ontmoeting.

XI

Patty en Cinque hebben heftige ruzie. Patty verwijt hem even weinig scrupules te hebben als zijn zogenaamde tegenstanders. Mr. H en Bierce duiken op in de schuilplaats van de terroristen. De politie heeft het gebouw omsingeld.

XII

Justitia verschijnt. Zij verbant Patty naar het collectieve onderbewustzijn en veroordeelt haar tot het schrijven van haar memoires.

XIII

Vaarwel van Patty.

FREEZE

opera in dertien scènes

muziek en libretto: Rob Zuidam

personages

Patty H, sopraan

Mother H/Lady of Justice, sopraan

Mizmoon, mezzosopraan

Mr. H, tenor

Cinque, bas

Ambrose Bierce, bas

At the office of Mr. H. He is being paid a visit by Ambrose Bierce, alias Andy Earnesto

MR. H - (*pensive*) Hmmm, interesting, Mr ... Mr ... eh?

AMBROSE BIERCE - Earnesto, Andy Earnesto, freelance inventor and investigative journalist.

MR. H - So ... you are telling me this device of yours foresees events that are still ahead of us in the future? And will project them on the screen? Let us gaze at the grimaces of the Unpredictable, of which even the most knowledgeable man is as ignorant as a freshly-born babe?

A.B. - Yep, my Orac-B is so accurate, it predicts the future, as if Nostradamus were to forecast the local weather. Surely Mr. H., imagine ... a man in your position, with such a tool at hand ... Already politicians, entrepreneurs, men of considerable wealth and importance, swarm like puppydogs at your feet. It is through you they can scheme the dreams of the teeming millions and wheel malevolent deals upon the track of their vehement desire. Aided by the visionary powers of my invention you could elevate yourself to a godlike stature, become the Highpriest of Hype. ... Your camera crews ready at the scene of each crime, each noteworthy event, nothing would escape your everpresent eye ... The future is yours, spelled out to you like yesterday's papers!

MR. H - Just two questions, Mr. ...

A.B. - 'Andy', please.

MR. H - Just two questions, Andy: How does it work, and, supposing I'd be interested, name your price?

A.B. - Your soul.

MR. H - Eh??

A.B. - (*smiling, as if he is joking*) In a transfigurative way I meant, of course ... In return for just a glance at your inner torment in a moment of divine aspiration. I give you access to a realm on which no mortal soul has ever eavesdropped. Strip off the blindfold that blurs your vision and limits your destiny. Give way to a new dimension: the crowning glory of your zealous ambition.

MR. H - (to himself) Hmmm, no outrageous financial demand ... Listen Andy, I think we have got a deal. Now, show me what it can do, your Orac-B, I hope you're not wasting my precious time.

A.B. - Time is transitory in essence, and yet: What goes around, comes around, preferably on a sulking Tuesday afternoon, when we least expect it. Witness how the eye of the world, will turn to itself, gaze inside and dwell upon the infinite depths of mirrors reflecting mirrors. How the unforeseen and unforeseeable will give birth to a rancour conceived in the past. Listen to those distant voices echo towards the surface. See them emerge, stretch forward and liberate themselves with a thunderlike BANG.

II-A

At the center of the stage, taking place behind the backs of Mr. H and Ambrose Bierce, who witness the events on Orac-B. The bankrobbery. Patty H, Cinque and Mizmoon storm on to the stage.

PATTY H / MIZMOON / CINQUE
FREEZE! Don't move.

This is a stick-up
hands behind your head
all of you lie down, face the floor
and don't you dare to move.

FREEZE! Stay cool,
and nobody will get hurt.
We have come to collect
your involuntary contribution
to the A.M.O.K.

Your downpayment to our installment-plan for the struggle.
Help us fight our case, a better future,
from which you'll benefit yourself as well.
So, kindly hand us the contents of your safe,
all personal donations are welcome.

Thus, empty your pockets, wallets, purses too.
All major cards are accepted.
For the benefit of the people, and on behalf of them.
The A.M.O.K. thanks you for your wonderful cooperation.
It was our pleasure robbing you. Have a nice day.

I - B

Back at the office ...

MR. H - Well well, quite stunning, I must say ...
But are you sure this all takes place in the future?
Say, Andy, you're not trying to con me,

the Grand-Mogul of Lala-Land?
I'd send my men of the Slander and Discredit-Department after you. One
sniff at your trail an they'll tear you to pieces, like a pack of mad hounddogs,
kept on a lowfat-diet for seven weeks!

AMBROSE BIERCE - I suggest you keep your boys muzzled for a while, 'cause
the might smell something rather too familiar. And you'd throw them a bone
that might hit you like a boomerang.

II - B

PATRICIA H / CINQUE / MIZMOON - We appologize for the inconvenience. But
armed robbery is not like solving a crossword-puzzle ...

*Patty H steps forward, with an automatic weapon in her hand, facing the
security-camera. The others start emptying the safe and hold the fictive clientele of
the bank at gunpoint.*

PATRICIA H - You might think we are some ordinary thugs. Anonymous,
faceless criminals that appear and vanish like shooting stars in the night sky.

CINQUE - Nor is revolution like a dinnerparty ...

MIZMOON - or like writing an essay ...

24

P. - I don't blame you.
How could you know what hides beneath a mask?
We've got ideals, that is why we sing.

C. - like writing an essay, or painting a picture ...

P. - Look at me closely. I can hear that camera up there. hum its plain-tiff
quest for recognition.

M. - or like doing embroidery ...

C./M. - It cannot be so refined ... so courteous ... so magnanimous ...
revolution is an insurrection, an act of violence

P. - Any idea who I am?
This loot we haul in means nothing next to
what I could inherit in time,
if I'd follow along the dotted line
that marks the way paved with docility.
But the path of life tore away its protective veil,
just as I am now to unveil myself for you
and reveal who I really am.
(she takes off her mask)

P./C./M. - REVOLUTION IN AN INSURRECTION.
AN ACT OF VIOLENCE IN WHICH
ONE CLASS OVERTHROWS ANOTHER.

P. - That means: death to Patty, long live guerilla-warrior Tania!

C. - *(firing two gunshots)* Come on, let's go!

I - C

(partially overlapping II-B)

MR. H - No!!! This is impossible. This is simply insane! However striking the
resemblance, that is not my daughter.
She would never do a thing like that.
She's into horsebackriding and poetry, you see?
So, robbing a bank and such language
are certainly not her cup of tea.

AMBROSE BIERCE - Through these screens we can see a man tread the face of
the moon, while our window gives view but to an overcast sky. It has the
power to make a humble man after a day's hard work, feel like a jungle-
explorer, a mountain climber, while all the time his damp feet do nothing but
dent the livingroom-carpet. So, why couldn't its view expand even further
into what remains to us unknown: the future?

25

MR. H - You are mad, a dangerous charlatan!
Who are you anyway?

A.B. - I'd rather leave that aside for the moment, but I assure you I'm not
lying. Just this morning I previewed the little meeting we're having now,
which taught me your phone is going to ring.
(indeed it does)
... Go ahead, pick it up, that'll be your wife ...

MR. H - H ... hello?? Yes darling, it's me ...
WHAT??? Kidnapped?!!
(he looks for something to hold on)
This ... this is like a nightmare,
as if the darkest of clouds have gathered
and hurtle down upon me lashing showers of pitch-black ink.

A.B. - Don't worry ... trust me ... everything is going to be alright. Go home
now, I'll be in touch with you soon ...
I understand your dismay, your devastation, normal human emotions, for it
has been quite an afternoon.
But think of the tremor, the sensation, this all will cause and how you'll be in

the midst of that, thanks to me on top of that ... The epitome of your own creation.

III - A

Patty H in a cage; slowly rising as if awakening from a deep sleep, a narcosis, she starts to sing ...

PATTY H - Oh, what has happened?
What terrible blow of my fate
has cast its shadow
upon the brightness of my life?

I do remember
the trunk of a car, voices shouting,
the cold chrome of a gun against my temple,
the palm of a hand muffling my agony, my fear,
my cry in vain for help.

How long ago was it,
that brute force tore me away so roughly
from my everyday, carefree life,
so very dear to me?

- 26 Was that a day, a week ago?
Was that all but a dream from which I'm slowly awakening? Or am I still
wandering through the outskirts of a nightmare, which I will barely be able to
recall at the end of this day? A curious whim of my farfetching imagination.

CINQUE - *(from aside)* Sing my dove, you're mine now, hum like a bird.

P. - No, I am here, trapped in this darkness,
that surrounds me, petrifies me,
I am here, awake and ashamed of myself,
because now I really need courage,
for the first time of my life,
I don't even have the power to control myself
and stop my hand from trembling.
(whispers)
Wait! I hear somebody's coming.
Let me hide my fear and pull myself together now.

III - B

CINQUE - Get up!

PATRICIA H - ... but ...

C. - Get up! Because I tell you to do so!
Because you're in our power now, MY power!
I am General Field Marshall Cinque M'tume,
chief-commander of the Atro-City Massmedia Obstruction Kommando.
My name is Cin.

P. - Who are you, a rockband?
What do you want from me?

C. - What's the matter with you, don't you read the papers? You are our
prisoner of war, our hostage, our bait, our pawn, caught in the clutches of our
plot to overthrow what's wrongful and corrupt. Let there be no
misunderstanding about our determination, our dedication to the cause.
However, we mean you no harm. Now, tell me: What on earth did you have
in that fancy restaurant? *(histrionically)* 'Asparagus? ... Oh, not again!' When
we opened the trunk a stench of fear overwhelmed us, that is why I've come:
to put you in a bath. You've got a nice voice by the way.

III - C

27

Mr. H delivers a press-statement.

MR. H - Ladies and gentlemen, dear colleagues and friends, allow me to be
brief under these stressful circumstances ...
Until now the police have released no details concerning their investigation.
The A.M.O.K., notorious for their vicious attacks on our society, has claimed
the abduction, but has set no demands yet. However, I declare I will do
anything within my capacities to bring this matter to a good ending. Let's
negotiate this in a civilized manner, solve this delicate situation in a cordial
way.
Meanwhile, let me keep you in touch with the latest developments and all
relevant implications involved, such as: What is this kidnap costing the
average taxpayer, or, how to recognize whether your child might be a potential
terrorist. And remember: XYZ is the only station bringing you full coverage of
my family's ordeal, live, hot on the spot! So, stay tuned to XYZ, for news
that is making history. Stay tuned, more is coming up next ...

Mother H, filmed close-up.

Oh, most awful of woes,
most terrifying of horrors
that can become upon a mother
to see her child snatched away.

Barely twenty springs she counts,
the apple of my tearshedding eye,
if only possible, I'd gladly take her place,
for I am old and she is far too young to die.

Never did she know any grief or sorrow,
never did she do anybody wrong.
So why is this senseless crime occurring,
that makes my heart bleed such a mournful song?

To you I pledge my plea, abductors,
where-, and who-ever you may be:
Have mercy upon my beloved daughter
and may the Gods show mercy upon thee.

28 IV - A

Patty taking her bath, humming a weary tune. Ambrose Bierce appears and observes her. Suddenly she spots him, she shrieks ...

PATTY - WHO!! ... who are you?
Are you a phantom or a chimera?
Is it my mind or your soul that is wandering on the loose?

AMBROSE BIERCE - Don't be afraid, I'm neither a demon nor divinity, neither
a madman nor a saint.
I'm a simple, plainclothes ghost, a mediator, a humble middleman.

P. - Why is it that nothing in my life seems the same anymore? Everything is
so weird, so strange,
as if I'm an Alice, who has entered a malicious Wonderland.

A.B. - (*to himself*) 'Malice in Wonderland', what a terrific headline that would
make ...

You see, my dear: Life is a transient, fantastic, horrible dream, wherein is
nothing, yet all things do seem.

P. - But where did you come from, how did you get there?

A.B. - I commute a bit between here and the hereafter. I'm so old, can barely
remember my own death. I was born amidst of a battlefield, forgot which one.
Everywhere around me corpses, like scorched beetles. I look at my mother,
who just bore me in the brushwood, a gory slime drips down the motionless
corners of her mouth, like a revelation of Nature's wicked plan.

Oh, my country, 'tis of thee,
sweet land of felony,
of thee I sing.
Land where my father fried
young witches and applied
whips to the Quaker's hide
and made him spring!

Did you like that?

P. - They have a sinister ring, these words you sing.
Bitter, morbid, with a venomous sting.
Even its limp sense of meter breathes an odious spell,
a cantankerous wit, intoxicated by visions from hell.

A.B. - Bravo! You've got talent!
Such a triumphant sample of evolution's advance:
Your greatgranddaddy called it a worthless, sordid, unpatriotic piece of trash.
Too vile, or not vile enough, to flaunt his crispynew Atro-City Gazette.

P. - Wait a minute ... you mean to say you knew him, my great-grandfather?

A.B. - Knew him? We went flyfishing together!
That was alright, but my work, my Art,
to be the critic and the chronicler of my infamous times
I took far too serious he thought.

P. - But why you tell me all this, you weary old man,
with your time worn looks and threadbare rags,
you misanthropic minstrel of misery's unhumorous gags.
Would you mind doing my hair?

A.B. - I'd be most delighted ...
A curse rests upon your family.
All the lies and distortions your ancestors spread
have now joined forces to oppose a threat. It craves for revenge, is thirsty for
restoration, wants to break the spell that hypnotizes the nation.

You are the one that can make this spell undone.
That's all I'm gonna tell you, or else I'd spoil the fun.
So, please, excuse me Miss, I have to wander on.

P. - No, please tell me what I must do,
give me a hint, some kind of clue.
At least reveal me your name.

A.B. - 'Tis Ambrose Bierce, younglady.
My, how fame rings out in every zone,
a thousand critics shouting: 'He is unknown!'
It was a posthumous pleasure meeting you.

IV - B

Tape-message by Cinque

This is a special communique from the A.M.O.K., addressed directly to Mr.
H, corporate enemy of the people. Subject: Our prionsoner of war. The ransom
for your daughter is: A complete and immediate renunciation of all your
possessions; to be distributed among the poor. Furthermore we demand all
future-communiques to be transmitted un-edited on XYZ, to inform the
people about our struggle. Only then will she be released unharmed ...

IV-C

Mr. H, listening to the message

30

No! Out of the question! These incredible demands I cannot possibly fulfill. I
thought we would negotiate, I showed you my good will. Besides, where
would we be if we'd simply give in to the demands of such ruthless terrorists?!

V - A

Mizmoon gives shooting-instructions to Patty H.

MIZMOON - This is how you put the cartridge in the magazine:
Gently, easily ...
Make sure it always runs smoothly, like a coin slides in the phone's slot, or a
hand fits to a glove, like ... (*sighs*) many analogies suggest themselves.
(*giggles*) Anyway ... This is a 22 Czech autolader.
You cock it, safely-lever on 'F' ... (*whispers*) ... Fire ... Assume a stable stance,
feet spread apart

PATTY - Is that gun loaded?

M. - You aim,

P. - Watch out!

M. - precisely,

P. - Be careful!

M. - you concentrate, contemplate, calculate ... Breathe slowly, steadily, and
then ... (fires gun) Now you go ... Watch your position, slightly tilt your
pelvis ... That's it!

P. - Why do you put that gun in my hand? It's supposed to be aimed at me.

M. - What do you think?

If the cops track down our hide-out,
they won't shoot you as well?
Perforate their initials on your guts,
with elegant strokes of ballistic calligraphy.
You think they'd spare you, rescue you,
you think they'd care?
You think bullets have morals, a predetermined
goal in their ultra-short lifespan?
If you want to get out of here alive you have to defend yourself,
sweetheart, the only way you might survive.

M./P. - (*sung in canon*) Now, you aim,
make a straight line, become one with your target,
anticipate the recoil, but keep the shoulders relaxed.

I'm anxious to pound my prey
and drive my leaden nail into
the yielding flesh, the shattering bones,
until it finds the way straight to the heart.
(*they both fire their guns*)

P. - Mizmoon, did you ever kill somebody?

M. - 'Kill', I'd say: No. But have I ever eliminated an insect that preyed upon
the lives of the people? Yes, ma'am, and I'm proud of that, well ... let's say not
ashamed.

P. - How did you become a terrorist? It's not something we dream of, as a
child ... or then again ...

M. - I guess I've always had a strong sense of justice, dreamt of being a cop. In
a way my life now is an extension of that awareness. Still, it's strange how it
can go ...

I grew up in New Redemption, the part of town with the highest
suicide-rates. Gravity pulled a little harder on you in our neighborhood, it
seemed. On certain days, studies show a relation with the lunar orbit, they

headed down for the pavement by bundles at a time. I stood on my balcony, smoking a joint, and watched them take the celestial elevator. Sometimes you'd find some remains, days later, a piece of dental work, down by the bushes near the parking lot. Tired they were trying to mend the hole in their soul, the void left behind when dreams and desire fade. A gap that can't be filled, no matter how much junk you stuff inside. They couldn't take it no more, neither could I. So I left.

V - B

*A visualised flashback.
(partially sung offstage, while appearing)*

CINQUE - Hear my word, and pass it on loud, how I freed myself from prison, strong and proud.

(simultaneously)
C. - These bars still hold me,
as you see, but it's
the prison of the mind
of which I've set myself free.
The power of the word
I've come to understand,
the force of knowledge
has put me in command.
Now I can see through
the powers that be,
how they built these walls
to capture my fantasy.
Soon I will challenge them,
soon I will flee,
since no wall is thick enough
to keep me from liberty.

MIZMOON - I studied, some class
brought me to visit
inmates in jail, the beehive
of the quixotic mind.
Never had I met anyone
like Cin. His piercing look
seemed to challenge the universe.
He told me of this warder
that had a special interest
in him, taught him to read
and write properly, gave
him food for thought,
eventually even helped him escape.

I hid him in my house,
we started the A.M.O.K.
That's how it all began.

PATTY - So, this is how you put
the cartridge in the magazine
... gently, easily ... you aim,
you calculate, contemplate,
concentrate, you penetrate the core.

P./M./C. - More important than the wisdom of all books,
it is to take up action against the multimega-crooks.
(start walking offstage) So, hear this word and pass it on:
Let us unite, join hands, against their trickery and con. *(repeat)*

VI

MR. H - First I see a book.

AMBROSE BIERCE - A novel?

MR. H - No! 'Her secret diaries'.

A.B. - A translation.

MR. H - into every language.

A.B. - An adaptation.

MR. H - for a mini-series.
Say Andy, what's up, old chap? tell me, is there any news?

A.B. - I'm afraid not, sir. Orac-B broke down. Problems with transmission,
and it will take a while, before I'll have it fixed.

MR. H - Well, where ignorance is bliss, it is fun to scatter insinuations. But
what am I saying?
I can see the headlines.

A.B. - newsshow,

MR. H - docu-dramas,

A.B. - truer than life.

MR. H - Backgroundstories,

A.B. - latenite talkshows,

MR. H - paneldiscussions,
presided by my wife.
But if it broke down,
how do we know it's going to end?

A.B. - We don't, at least not now.
But tell me how you would like it to end,
and I'll see what I can do for you.

MR. H - Hmmm, what about ...
a spectacular rescue by helicopter, an epic piece of art. Machinegun-salvos,
smoke, explosions, teargas grenades. And a handsome young soldier, a brave
hero at heart, grabs her firmly in his muscled arms. And as the ropeladder is
hauled in, his gasmask he takes off,
one look at his masculine charms,
and she fatally falls in love.
A final shot of the wedding at the cathedral,
the credits ... fade-out ... a deadcert blockbuster ...
Really, this isn't so bad after all ...
The demand for my papers is barely met by the supply,
the ratings for my stations have reached an all-time high.

34 VII

CINQUE - That father of yours is just beating around the bush, trying to gain
time before he has to come across.
I pity you for having such a father.

PATTY - Don't say that, I still think he is going to pay. Besides, he is a
businessman at heart.

C. - Oh sure, that will explain his 'voluntary donations', a grandiose gesture
of generosity ... His 'Magic Manna Prime-Time Fooddrops' are like crumbs of
bread left behind in bed after breakfast, while he could afford a donut, as big
as the ring embracing Saturn.

Soon he will get nervous,
feel his grip slacken,
his empire deteriorate ...
The response to our appeal is overwhelming,
rapidly sprouting like a bamboo-shoot ...
'Stop buying stuff advertised in commercials',
a massive boycott, and the market will collapse ...
So simply and yet: so effective, who would have ever thought that of a
streetwide brat from the grim and gruesome ghetto ... What are you
looking at?!

P. - Your hands, they remind me of Rufus our gardener,
the first black man I ever saw ...
I brought him lemonade on hot afternoons
while he mowed the lawn.

C. - Where I grew up we didn't need no gardener,
there were pimps to look after the withering flowers on the corners of our
streets.

P. - Strange, isn't it? Funny, even ...
How our childhoods differ like night from day,
and here we are, just chatting away ...
Shall I tell you a little secret?
I feel compelled to let you know ...
In a way I have very much respect for you
and what you stand for.

C. - Really?! Do you mean that?

P. - Otherwise I wouldn't say it.

C. - There is something that keeps nagging on my mind.

P. - Well, come on, tell me, let it out ...

C. - I ... I have grown ... too attached to you,
couldn't possibly harm you, if I had to.
Therefore ... I want to let you go.
You may stay if you want to,
but you're no longer our hostage,
you're almost like one of us.

P. - But what about the struggle?
You can't just give it up!

C. - Maybe I was wrong all the way with my foolish plans ... Damn it! It may
be a total failure as a terrorist, but I won't act against the voice of my heart!
You are free to do whatever you want.
I don't want to hurt you, Patty ... I care for you ...
(he embraces and kisses Patty)

I have to go now, prepare a new communique ...

P. - Wait! I will ... I might come to help you ...

35

PATTY - What am I to do?
Where am I to go?
Am I to turn against what I come from,
or what I feel is my destiny?
Oh, what am I to do, where should I go?

A frightening thought has overwhelmed me:
There will never be a road that leads me back,
no matter which way I choose.

There is no other judge
for my thoughts, my actions, but myself.
Therefore I must act, I cannot hide.

Am I to turn against what I come from,
or what I feel is my destiny?

What am I to do?
Where am I to go?
(repeat)

VIII - B

AMBROSE BIERCE - How about you and me taking off to Paris for the week-end?

PATTY - Oh, it is you again. What an odd moment you have chosen.

A.B. - So, you honestly consider a furtive fling with Mr. Idealism? Become a bizarre blend of the ladies Mao and MacBeth? HAHHAHA!!!

P. - Hush, keep your voice down, someone might hear us.

A.B. - Don't you think it's all a matter of gaining power, to realize your goals?

P. - Yes ... I don't know ... I'm not sure ...

A.B. - Then, how much chance the A.M.O.K. would have
against a large, well-utilized army?

P. - I ... I don't know ...

A.B. - Wouldn't you be a grotesque egomaniac
to think you could win such a battle?

P. - Hush now!

A.B. - And isn't that exactly what Cinque is,
if you look at him closely?

P. - How dare you say that!

A.B. - And what about the others?

P. - Be silent!!

A.B. - Aren't they merely angry with their parents, ...

P. - Oh, shut up now, you old fool!! You drive me mad!!!

A.B. - ... because they left them nothing to fight for but themselves?

P. - Get out of my sight, you pathetic, hideous afterbirth of life!! Go and sink
back forever into the oblivion of that swampy netherworld you came from,
and bore the frogs with your tedious self-conceit!

interlude

IX

MIZMOON - The candles, incense, the inauguration candies ...
some appropriate music ... I think we're all set.

CINQUE - Good, let's show her in then.

PATTY - I'm a bit nervous.

M. - We all are, but we're gonna have fun tonight.
Here, have some of these, one for now and one for later.
A little trip to paradise ...
to enhance the sensation of trance-formation.

C. - Brothers and sisters, we are festively gathered
to welcome a new member of our revolutionary family.
... and what a beauty she is! ...

P. - Gee, this stuff is quite strong ...

(simultaneously)

C. - Political power used to grow out of
the barrel of a gun, but nowadays
you have to come up
with something more entertaining.

M. - potent as life itself. Repeat these word after me now:

P./M./C. - More worthy it is to die by an untimely bullet, than to wait until
old age and disease have filed their claim.

P. Wow! All this singing has made me dizzy, my hands have turned purple,
and my feet fluorescent blue ...

Oh God, I feel like I'm flying. Mizmoon, I wanna dance with you.
(while Patty and Mizmoon are dancing, Mother H. appears on the screen)

MOTHER H - Patricia, daughter dear, your daddy and I are most distressed. We
urge you to give up this nonsense and demand you tot come home straight
away.

(Patty shoots at the appearance of her mother. Blood spurts from her forehead)

M./C. - We welcome you, guerilla-warrior Tania. May the Spirit be with you,
until the day you die.

38

P. - *(sung in canon by Mizmoon and Cinque)*

A dream, a vision,
a wicked, masterful plan:
At the corner a van pulls up,
in front of the bank it stops,
we jump out, fully armed,
run inside and shout: FREEZE!

X

Mr. H, visibly distressed, is pacing up and down his office ...

MR. H - This is getting out of hand!
Rapidly rolling down an ominous hill!
My daughter now has robbed a bank in broad daylight,
a worldwide revolt is about to break loose,
my poor wife is hospitalized with a nervous breakdown,
I feel like my neck is already in the noose ...
and YOU, Earnesto, can do nothing to help me out?!
Oh, raving madness!
Has reason abandoned you,
like rats a sinking ship?

AMBROSE BIERCE - Once upon a time, when we were not that many, the Gods
watched over us, day and night. But their old pastime became a time-consum-
ing horror 'cause we went forth and lushly multiplied. So they created this
nifty apparatus, and recruited assistants, people like me. We edit the high-
lights, make brief news-updates, for the Gods to have fun with, while having
their tea. One day, while nobody was watching,
I smuggled one passed Heaven's security-gate. It suited so well my personal
business, and well, the rest I don't have to relate ...

MR. H - And now the thing's kaput, you say,
'no spare parts', and such trivial crap.
Spare me the details and I'll spare you my dismay.
I am caught in the trap of my self-spun web!

A.B. - The Supremest of Courts will be in session, one of these days. I'll pick
you up and lead you to this most secret place. You will carry a blindfold, and
may not utter a word. It might be used against you at this gathering so
absurd. So, prepare for the Grand Finale, it's script is about to unfold. Wear a
clean shirt, buy a new pair of shoes, she's susceptible to that, so I have been
told.

XI

(partially overlapping X)

39

CINQUE - Hope is the bird that sings
awaiting the crack of dawn.
Faith is the seed of the dandelion
waiting for the wind to be carried along.
Dare to struggle and dare to win!

PATTY - Why did you shoot that guard at the bank?

C. - I thought he grabbed for his gun.
Besides, all men must die,
but death can vary in significance.
For me the war started when I was born!

P. - Well, well, you really don't give a damn, do you? No remorse whatsoever,
same as when you kidnapped me.
You are as ruthless as those you think are your enemies.

(simultaneously)

C. - You know what's the difference
between you and me?
Suppose we'd get caught,
I'd get double lifetime instantly.

But for you, my precious thing,
a committee for your release
would swiftly be set up.
Benefit-galas, fundraisers,
a petition tot the president.

Your daddy's lawyers will proclaim:
She was drugged, brainwashed,
she is innocent!
The D.A. and the jury
will quietly wipe away a tear.
You'll promise: 'Won't rob no banks more',
they'll say: 'It's allright, go on home now, dear'.

MIZMOON - The inner city is on fire ...
Tanks and armored cars
have blocked the main roads ...
Barricades are erected ...
all across town.

P. - If change implies to let oppressed become tyrants,
what is then the meaning of this perpetual rut?

AMBROSE BIERCE - My turledoves, has discordance
turned you into croaking ravens?

40

C. - WHAT??!!
How did you get here?
Who's supposed to be on guard?
But ... you look just like Norman Nectar,
my guru-warrior from jail ...

A.B. - Just to remind you: Any resemblance of the characters in this fiction
with the inhabitants of reality is purely coincidental. You've got other
problems to topple now: The police have surrounded the building ...
Look, it's broadcasted live on TV.

*(while the others are watching the screen, Mr. H appears on stage, cautiously
shuffling because he is blindfolded)*

P. - Daddy?!

MR. H - Patty? Is that you, my dear? *(tears off his blindfold)* Earnesto, where
have you taken me!??

P. - Daddy, lie down, it is dangerous here!

M. - What is this, some kind of family-outing?

C. - As Commander of the A.M.O.K.
I demand an immediate explanation!!

XII

*Justice, a middle-aged, slightly overweight lady, appears on the stage, staggering
and visibly inebriated*

JUSTICE - Say, Ambrose, how long do you intend to keep me waiting out here?

CINQUE - Now who the hell is she?!

J. - *(she snaps)* Hold your tongue, young man,
or I'll have you on deathrow in no-time!!

AMBROSE BIERCE - Allow me to introduce you an ex-girlfriend of mine:
Justice, my blindest date ever.

J. - I practise for hours to keep those damn scales straight.

MR. H - So, if you are the Surpreme Judges,
I demand these people be arrested, immediately!

PATTY - Father!!

MR. H - Well, not all of you of course ...

J. - Don't you make any presumptions, buster!!!
(overwhelmed by nausea she suddenly rushes off)

MR. H - But Madam, you're drunk ...
What a despicable, nasty, vulgarscene!!

J. - Right!!! That does it:
Contempt of court!
You make me long back to those medieval ways of corporal punishment.
Tchak!! *(pretend she lashes him with a whip)*
... But let me not lose my temper ...
I feel a headache coming up.
Now, what was it again I was brought over for?
Ah, this girl, Pa ..., Pe ..., Petunia?

P. - Patricia, you must have come for me.

A.B. - Let me fill you in on the details, J. , it is quite an interesting case.

J. - Oh, spare me your futilities,
I'm a hard-working gal.

41

My desk moans and groans,
cases piling up to the ceiling.
To make a long sad story short:
Today I'll show you a little trick,
instead of that tiresome jurisprudence.
It's called: 'Deja vu, all over again'...
Will the defendant please go and stand
inbetween those mirroring doors over there ...
a bit more to the right ... that's it, perfect!
Can you see yourself now, infinitely reflected,
so endless you can barely keep straight ...
Then now: Zoom! Pow! Zap!
Vanish into the Magic Gap ...

(Patty has disappeared from the stagefloor, but is visible on the screen)

CINQUE - She she's gone, disappeared!

MR. H - What did you do to her?! You ... you ...

J. - I have reached a verdict: She is expelled to our collective
subconsciousness, with eternal hard labour, writing her memoirs.

C. - How did you do that, just snapping your fingers?

42 MR. H - Any chance of remission, for good conduct, after a while? So we,
eh ... let's say, could turn the sentence into a sitcom?

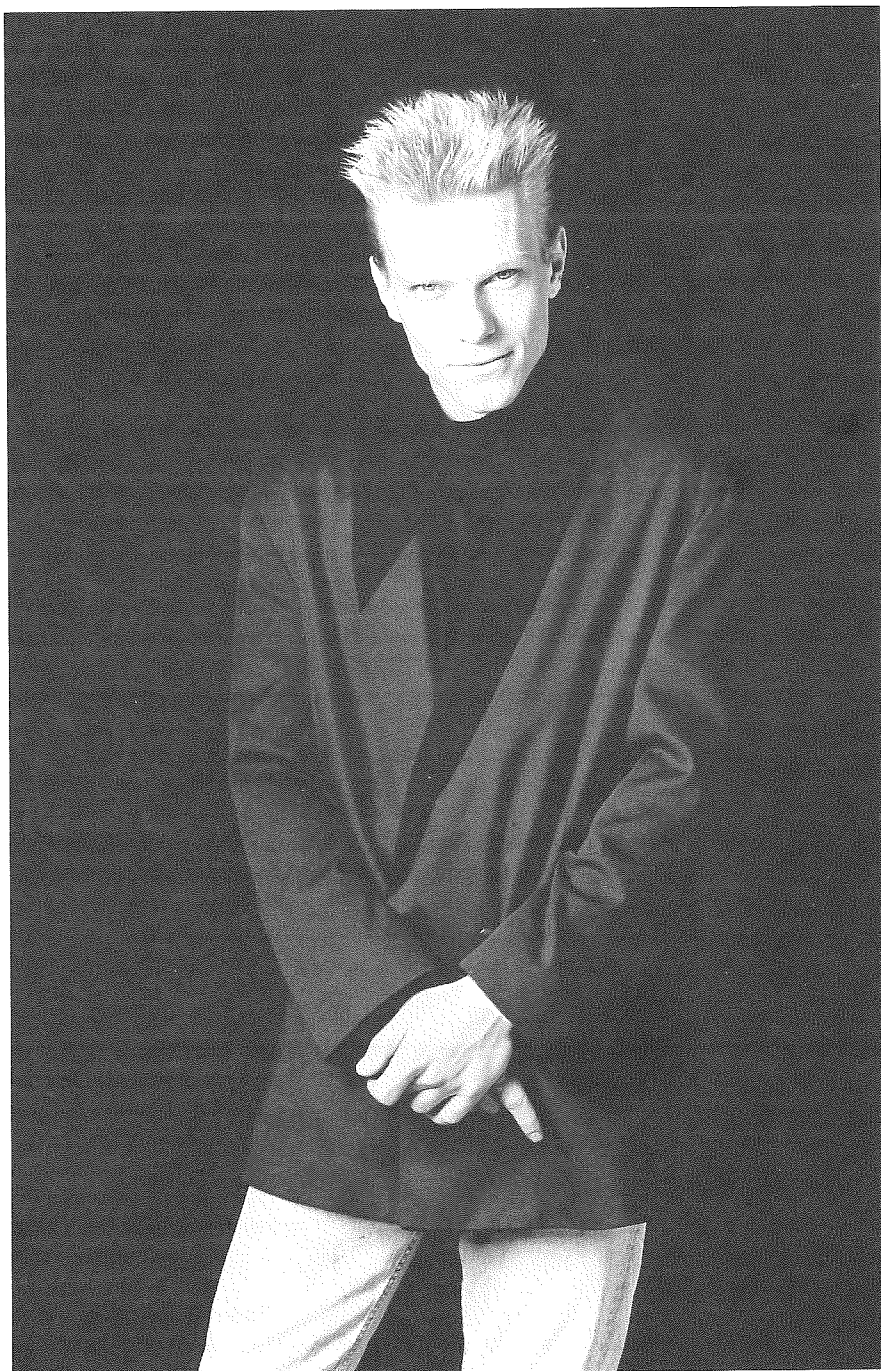
J. - Well, show me some ... 'respect' and I will show you my lenience.
For now the show is over, the fat lady has sung ...

MIZMOON - Ssssst, let's crank up the volume,
I think she is saying something!

XIII

PATTY H - Farewell, my life,
filled with sorrow and joy.
I have equally relished
your bliss and pain.
The journey we undertake
leaves the trail of our footsteps
secretly behind.

Farewell, farewell, farewell!
*(towards the end the sound of a helicopter approaching, a rope-ladder is lowered
from above, which she ascends while singing her last farewells)*

Rob Zuidam. foto: Marco Borggreve

Biografieën

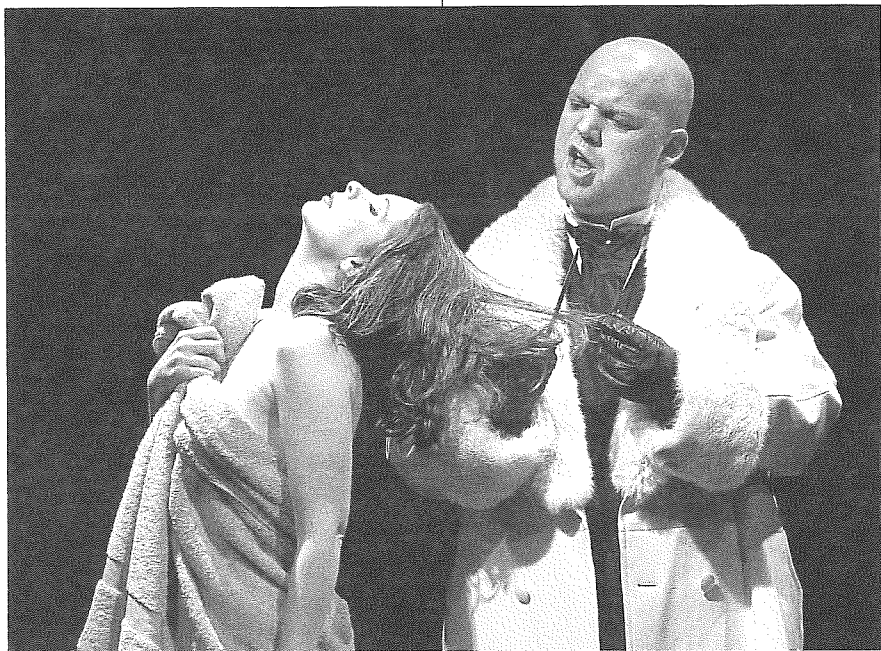
Rob Zuidam (1964) werd geboren in Gouda en studeerde compositie bij Philippe Boesmans en Klaas de Vries aan het conservatorium van Rotterdam en bij Lukas Foss en Oliver Knussen in Tanglewood USA, waar hij in 1989 de Tanglewood Koussevitzky Composition Prize won. In 1991 kreeg hij de aanmoedigingsprijs van het Amsterdamse Kunstenfonds voor zijn composities *Pancho Villa* en *Fishbone* en de Prijs voor Compositie van het Rotterdamse conservatorium. Zuidam is gefascineerd door het turbulente (muziek)leven in New York, waar hij de helft van het jaar leeft. Zijn muzikale achtergrond bestrijkt een breed scala: hij werd gevormd als klassiek pianist, maar was tevens gitarist in punkbands. Zijn composities, die zijn geschreven voor uiteenlopende bezettingen, zijn opvallend vitaal en energiek en worden gekenmerkt door een rock-achtige *drive*. Het werk van Rob Zuidam wordt uitgevoerd over de gehele wereld. Begin dit jaar speelde de London Sinfonietta zijn *Octet* en *Calligramme/il pleut*. Rob Zuidam schijft in opdracht van de Michael Vyner Trust een werk voor kamerensemble dat zal worden uitgevoerd door de London Sinfonietta en door het Asko Ensemble (tijdens de Nederlandse Muziekdagen in december van dit jaar), en voor het Radio Symfonie Orkest componeert hij *Trance figurations*. Voor 1995 staan werken gepland voor het Koninklijk Concertgebouworkest en het Nieuw Sinfonietta Amsterdam.

Discografie:

Skiamachia (Opus 88), *Fishbone* (Composers' Voice Highlights CV 27), *Three mechanisms* (Volharding 009/Attacca Babel 9380), *B'rockqueue* (Babel 9478).

Composities (selectie):

Ground (1985) voor piano
White lines (1985) voor groot ensemble
Skiamachia (1986) voor basklarinet en slagwerk X (1986) voor orkest
Notch (1987) voor kamerorkest
Fishbone (1989) voor blazersensemble
Gesprekken met Prof. Y (1989) voor strijktrio
Dinamismo di cane al quinzaglio (1990) 45 voor kamerorkest
Three mechanisms (1990) voor 13 blazers en piano
Spank (1990) voor piano
Pancho Villa (1990) voor mezzosopraan en piano
Calligramme/il pleut (1991) voor sopraan en mezzosopraan
Trance formations (1991) voor orkest
She's everywhere, now she's gone (1991) voor orkest
Octet (1992) voor blazersensemble
Les murs (1992) voor sopraan, mezzosopraan en twee trompetten
B'rockqueue (1991) voor fluit
SHAKE well before use (1993) voor blazersensemble
FREEZE (1994), kameropera

Susan Narucki en Jaco Huijpen. foto: Regine Körner

46 De sopraan **Susan Narucki** beweegt zich met evenveel gemak in het klassieke als in het hedendaagse repertoire. Zij werkte met dirigenten als Pierre Boulez, Zubin Metha, Lukas Foss, Kent Nagano, Oliver Knussen en trad op met het Los Angeles Philharmonic Orchestra en het New York Philharmonic Orchestra. In het seizoen 1992-'93 kwam haar doorbraak in Europa toen zij onder meer meewerkte aan een opvoering van Louis Andriessens *De Materie* (met Reinbert de Leeuw en het Schönberg Ensemble). Dit seizoen was zij protagoniste in een uitvoering van Górecki's Derde symfonie, waarmee het festival van Straatsburg opende, en voerde zij met Nikolaus Harnoncourt en Concentus Musicus Wien Haydn-aria's uit in Wenen en Spanje. Ook trad zij, met een Zemlinsky-programma, voor het

eerst op in het Concertgebouw en was zij soliste in Claude Viviers *Lonely Child* (Matinee op de Vrije Zaterdag). Susan Narucki is ook actief als operazangeres. Zo zong ze hoofdrollen in werken van Mozart, Händel, Donizetti, Ravel en Richard Strauss.

De sopraan **Elena Vink** bouwde haar concert- en operarepertoire op in binnen- en buitenland. Zij zong onder meer in Ravels *L'enfant et les sortilèges*, *Die Entführung aus dem Serail* (Konstanze) en *Rigoletto* (Gilda), en nam de titelrol voor haar rekening in Donizetti's *Lucia di Lammermoor*. Bij De Nederlandse Opera zong ze in Verdi's *Un ballo in maschera* en Monteverdi's *Il ritorno d'Ulisse in patria*. In juli 1991 maakte zij haar debuut in het festival van Aix-en-Provence als

L'esprit du monde in Mozarts *Die Schuldigkeit des ersten Gebots*. In het seizoen 1991-'92 vertolkte zij met veel succes de rollen van Oscar (*Un ballo in maschera*) bij de Vlaamse Opera en Musetta (*La Bohème*) in het Engelse Bath. De rol van Königin der Nacht (*Die Zauberflöte*) zong zij met veel succes vorig seizoen bij de Muntscouwburg in Brussel en dit seizoen bij de Berliner Staatsoper en de Opéra de Paris.

De mezzosopraan **Gerrie de Vries** werkte, in binnen- en buitenland, mee aan tal van concerten met twintigste-eeuwse muziek (Stravinsky, De Falla, Schönberg, Britten, Ives, Cage, Loevendie en Louis Andriessen). Zij zong met het Asko Ensemble, het Nederlands Balletorkest, het Nieuw Ensemble en werkte met dirigenten als David Porcelijn, Peter Eötvös, Ed Spanjaard en Oliver Knussen. Zij werkte, in het kader van het Holland Festival 1979, mee aan de wereldpremière van Steve Reichs *Music for a Large Ensemble*, met het Nederlands Blazersensemble onder Reinbert de Leeuw. Andere wereldpremières waarbij Gerrie de Vries betrokken was: *Aquarius* (Karel Goeyvaerts), *Diafona* (Klaas de Vries) en Rob Zuidams (speciaal aan haar opgedragen) *Pancho Villa* en *Calligramme/il pleut*.

De tenor **Zeger Vandersteene** zong reeds als koorknaap de sopraansolo's bij de Schola Cantorum van de St. Baafskathedraal in zijn geboortestad Gent. Als lichte tenor kreeg hij een vijfjarige opleiding bij Marie Lietard. Later volgde hij tal van internationale meester-

cursussen en studeerde en werkte hij met Safford Cape, René Clemencic, Jürgen Jürgens, Henri Pousseur, Peter Schat en Rudolf Kelterborn. Aanvankelijk zong hij als contratenor vooral het middeleeuwse, renaissance- en barokrepertoire, maar in 1978 besloot hij zijn natuurlijke tenorstem verder uit te bouwen en zich toe te leggen op het repertoire voor lyrische tenor. Sindsdien werkte hij met dirigenten als Riccardo Chailly, Nikolaus Harnoncourt, Sir John Pritchard, Sir Charles Mackerras en Kenneth Montgomery.

De bas **Martin Hargrove**, eerste-prijswinnaar in het National Teachers of Singing concours in New Jersey, zong de rol van graaf Ceprano in *Rigoletto* bij het Pennsylvania Opera Theatre, was Ambtenaar van de burgerlijke stand in *Madama Butterfly* in een produktie van het Opera Festival van New Jersey, Guccio in Puccini's *Gianni Schicchi* bij de Metropolitan Opera en de Commendatore in *Don Giovanni* bij de opera van Minnesota. Hij is ook actief als concertzanger. Op zijn repertoire staan onder meer Beethovens Negende symfonie, Haydn's *Nelsonmis*, de *Messiah* van Händel en Schuberts *Mis in G*. Martin Hargrove is ook actief in het musical-genre. Zo trad hij op in produkties van *Carousel*, *Little Shop of Horrors* en *Side by Side* van Stephen Sondheim.

De bas **Jaco Huijpen** studeerde bij Coby en Jaap Spigt in Amsterdam en bij Maria Suchèl aan het conservatorium van Hilversum, en hij nam deel aan meester-cursussen van Elisabeth Schwarzkopf.

Susan Narucki en Martin Hargrove. foto: Regine Körner

Daarna trad hij al spoedig op met de belangrijkste Nederlandse koren enoratoriumverenigingen. In 1987 zong hij de rol van Sarastro (*Die Zauberflöte*) in een productie van de Nederlandse Kamer Opera. In dat jaar maakte hij ook zijn debuut bij De Nederlandse Opera als een van de Vlaamse gedeputeerden in *Don Carlos*. In de periode 1988-'90 werkte hij twee jaar bij de opera van Gelsenkirchen en vanaf het seizoen 1991-'92 is hij verbonden aan het Gärtnerplatztheater in München, waar hij zijn debuut maakte als de Commendatore in *Don Giovanni*. In 1993 zong hij bij De Nederlandse Opera de rol van Theseus in Britten's *A Midsummer Night's Dream* en werkte hij mee aan de herneming (in New York) van de Pierre Audi-productie van *Il ritorno d'Ulisse in patria*.

Na haar studie aan de regie-opleiding van de theaterschool in Amsterdam assisteerde **Lidwien Roothaan** Franz Marijnen bij zijn ensceneringen van *Alice* van Lewis Carol en *De koopman van Venetië* (RO Theater), en George Tabori bij zijn regie van Euripides' *Medea* (eveneens RO Theater). Daarna regisseerde zij onder meer Marguerite Duras' *Savannah Bay* (Globe, 1984), *Roof* van Jo Orton (Fact, 1985), *Macht der gewoonte* van Thomas Bernhard (De Voorziening, 1986), *Biedermann en de brandstichters* van Max Frisch (Carrousel, 1986), *Een onderwereldse glimlach* van Lars Norén (Toneelgroep Amsterdam, 1987) en *De twaalf gezworenen* van Reginald Rose (Toneelgroep Amsterdam, 1988). Van 1988 tot 1992 was zij artistiek leider van

Carrousel, waar ze onder meer *L'amour la mort* (een eigen bewerking van *Les enfants terribles* van Cocteau), Strindbergs *Vader*, Lorca's *Bloedbruiloft* en *Elektra* van Sophocles regisseerde. In het seizoen 1992-'93 was Lidwien Roothaan lid van de artistieke leiding van Toneelgroep Amsterdam. Zij ensceeneerde bij dit gezelschap *De vrouw van de zee* van Ibsen en *De mooie onbekende* van Klaus Pohl. In juni 1993 liep zij stage bij de productie van *Pelléas et Mélisande* (De Nederlandse Opera, regie: Peter Sellars) in het Holland Festival.

Floor Oskam studeerde aan de afdeling schilderkunst van de Koninklijke Academie voor Kunst en Vormgeving in Den Bosch. Vanaf 1978 is hij zelfstandig beeldend kunstenaar en sinds 1981 is hij tevens actief als decor- en kostuumontwerper. Oskam, die regelmatig samenwerkt met regisseur Lidwien Roothaan, was onder meer verantwoordelijk voor de decors in *De lente is onnozel* (naar Flaubert, Carrousel, 1987), *L'amour la mort* (Carrousel, 1988), Strindbergs *Vader* (Carrousel, 1989), *Kat op een heet zinken dak* van Tennessee Williams (regie: Peter Zonneveld, RO Theater, 1990), Vondels *Lucifer* (regie: Els van der Jagt, Toneelgroep Amsterdam, 1990), Ibsens *Peer Gynt* (regie: Liesbeth Coltof, RO Theater/Huis aan de Amstel, 1991), *Elektra* (Carrousel, 1992) en *In het voorbijgaan* van Arnon Grunberg (regie: Liesbeth Coltof, Het Gevogeld Verlangen, Barbara Duijfjes, 1993). Floor Oskam is sinds 1989 als (grafisch) vormgever verbonden aan Huis aan de Amstel.

Rien Bekkers studeerde aan de Academie voor opleiding tot teken- en handvaardigheidsleraren in Tilburg en aan de afdeling Modevormgeving van de Rietveldakademie in Amsterdam. Daarna werkte hij mee aan tal van theater-, dans- en operaproducties, zoals *Het balkon* van Genet (regie: Franz Marijnen, RO Theater, 1978), de muziektheaterproductie *Pollicino* van Hans Werner Henze (regie: Franz Marijnen, RO Theater, 1981), *De mensenhater* (regie: Karst Woudstra, Het Publiekstheater, 1984), *Hamlet* (regie: Gerardjan Rijnders, Toneelgroep Amsterdam, 1986), *Dr. Bernardi* van Arthur Schnitzler (regie: Ger Thijs, Het Nationale Toneel, 1989), *Imperium* (1990) en *Pailletta* (1993) van Dansgroep Krisztina de Châtel, Offenbachs *Orpheus in de onderwereld* (regie: Leonard Frank, Opera Forum, 50 1990), *Andromaque* van Racine (regie: Gerardjan Rijnders, Toneelgroep Amsterdam, 1991), *Elektra* (Carrousel, 1992), *De kleine zielen* (Het Nationale Toneel, 1993) en *Richard III* (Toneelgroep Amsterdam, 1994).

Reinier Tweebeeke begon zijn loopbaan in 1974 bij muziektheatergroep Hauser Orkater als lichtontwerper/technicus. In 1979 kreeg hij van het ministerie van CRM een studiebeurs. Hij ging naar New York waar hij onder meer een cursus volgde bij The Studio & Forum of Stage and Lighting Design, onder leiding van Lester Polakov. Terug in Nederland voegde hij zich bij de 'opvolgers' van Hauser Orkater: de Mexicaanse Hond en Orkater. In 1987 maakte hij het lichtontwerp voor Vondels *Fäeton* (De Appel),

waarna regisseur Hans Croiset hem vroeg voor Het Nationale Toneel. Daarnaast werkte hij ook voor andere gezelschappen. Zo maakte hij voor Toneelgroep Amsterdam het lichtontwerp van *Het jachtgezelschap* (regie: Gerardjan Rijnders). In het seizoen 1992-'93 maakte hij onder meer het lichtontwerp voor *Cyrano, de Musical*, en dit seizoen voor *De kleine zielen* (Het Nationale Toneel, regie: Ger Thijs en Albert Lubbers).

De dirigent **Stefan Asbury** studeerde compositie bij Simon Bainbridge en Oliver Knussen en directie bij Norman Del Mar aan het Royal College of Music in Londen. In 1990 kreeg hij een Leonard Bernstein-stipendium in Tanglewood. Zijn carrière is de afgelopen jaren in een stroomversnelling geraakt. Na een assistentschap bij Simon Rattle en het City of Birmingham Orchestra in 1991, dirigeerde hij de City of London Sinfonia, het London Philharmonic Wind Ensemble en het BBC Symphony Orchestra. Zijn interesse voor hedendaagse muziek leidde tot concerten met de Birmingham Contemporary Group, de London Sinfonietta en het Philharmonia Orchestra. In Nederland dirigeerde hij het Nederlands Blazersensemble en het Schönberg Ensemble. Opera maakt een belangrijk deel uit van de activiteiten van Stefan Asbury. In 1991 werkte hij met het City of Birmingham Orchestra in een productie van Kurt Weills 'Songspiel' *Mahagonny* en met het London Symphony Orchestra in producties van Oliver Knussens *Higgelty Piggelty Pop!* en Ravels *L'enfant et les sortilèges*.

Begin vorig jaar dirigeerde hij Harrison Birtwistle's *Punch and Judy* bij De Nederlandse Opera.

Het **Asko Ensemble** is een groep musici die zich richt op de uitvoering van muziek uit de twintigste eeuw. De bezetting is afhankelijk van de te spelen stukken. De vaste kern bestaat uit zo'n twintig musici, maar de groep kan al naar gelang het repertoire worden uitgebreid. Het Asko Ensemble heeft geen vaste dirigent. Het werkt samen met (onder anderen) Peter Eötvös, Oliver Knussen, Reinbert de Leeuw en Hans Zender. De afgelopen jaren heeft het Asko Ensemble in een eigen concertserie in Amsterdam projecten verzorgd rond het werk van componisten als György Ligeti, Karlheinz Stockhausen, Edgard Varèse en Iannis Xenakis. Een samenwerkingsverband met het Schönberg Ensemble leidde tot bijzondere producties, zoals een uitvoering van Louis Andriessens *De Materie*.

Colofon

Dit is een uitgave van het Holland Festival
Kleine-Gartmanplantsoen 21
1017 RP Amsterdam
telefoon 020.627 65 66
telefax 020.620 34 59

Sponsors Holland Festival

Koninklijke PTT Nederland NV
(hoofdsponsor)
Audi\Pon's Automobielhandel B.V.
AVCB Verzekeringsgroep
Coopers & Lybrand
De Volkskrant b.v.
Dommelsche Bierbrouwerij B.V.
Drukkerijen de Bussy Ellerman Harms bv
IBM Nederland N.V.
I&O Automatisering
VIB N.V. Vastgoedbeleggingsmaatschappij
52 B.V. Weekbladpers

Subsidiënten Holland Festival

Ministerie van WVC
Ministerie van Economische Zaken
Ministerie van Buitenlandse Zaken (afdeling
Internationale Culturele Samenwerking)
Gemeente Amsterdam
Prins Bernhard Fonds

Donateurs Holland Festival

Stichting VSB Fonds / VSB Bank
Holland Festival Vriendenkring

Holland Festival Vriendenkring

ABN Amro Bank N.V.
Alcatel Nederland b.v.
Amsterdam RAI
Catchline Communications BV
Delta Lloyd Verzekeringsgroep NV
EOE-Optiebeurs
IBM Nederland NV
Kamer van Koophandel en Fabrieken voor
Amsterdam
Koninklijke Ahold nv
Koninklijke BolsWessanen NV
Koninklijke Nederlandse Toeristenbond
ANWB
Koninklijke PTT Nederland NV
De Nederlandsche Bank N.V.
Nederlandsche Credietverzekering
Maatschappij nv
NOG Verzekeringen
Rabobank
SENS Stichting Exploitatie Nederlandse
Staatsloterij

de Volkskrant

Vibrato

BIJ DE NIEUWE RADIOZENDER CLASSIC FM ZIEN WE KLASSIEKE MUZIEK ALS IETS
SPRINGLEVENDS. DAAROM VINDEN WIJ EEN KLASSIEKE HITLIJST OOK NIKS TE
FRIVOOL. SCHAMEN WIJ ONS NIET VOOR EEN FILEBERICHT NA EEN ARIA. DOEN WIJ
AF EN TOE GEWOON EEN SPELLETJE. EN SNAPPEN WIJ OOK DAT U EEN BEETJE JAZZ
'S AVONDS EEN WELKOME AFWISSELING VINDT.

CLASSIC *f*M. KLASSIEK OP UW GOLFLENGTE.

STEM AF OP FM IN UW REGIO: RANDSTAD 101.2 GRONINGEN 99.1 LEEUWARDEN 93.2 IJSSELMEER 102.5 MIDDELBURG 93.0 ZWOLLE 93.6